

بازاندیشی در نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلمان در مدارس

تألیف

دکتر بیژن عبدالهی
عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی

www.ketab.ir

دانشگاه خوارزمی

تهران ۱۴۰۳

سرشناسه	:	عبداللهی، بیژن، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	بازاندیشی در نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلمان در مدارس / تألیف بیژن عبداللهی.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه خوارزمی، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	:	۲۴۶ص: جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۱۳۹۵-۴-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	معلمان - ارزشیابی Teachers -- Rating of

تدریس - ارزشیابی Teaching -- Evaluation

معلمان -- اثر بخشی - ارزشیابی Teacher effectiveness -- Evaluation

شناسه افزوده	:	دانشگاه خوارزمی
رده بندی کنگره	:	LB۲۸۳۸
رده بندی دیویی	:	۳۷۱/۲۰۱
شماره کاتالانسی ملی	:	۹۶۳۰۵۳۲
اطلاعات رکورد کاتالانسی	:	فیا

عنوان کتاب	:	بازاندیشی در نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلمان در مدارس
تألیف	:	بیژن عبداللهی
ناشر	:	دانشگاه خوارزمی
چاپ و صحافی	:	دانشگاه خوارزمی
صفحه آرا	:	صدیقه عرب
طراح جلد	:	فاطمه منظور
نوبت و سال چاپ	:	اول، ۱۴۰۳
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۱۳۹۵-۴-۵
شمار	:	۵۰۰ نسخه
قیمت	:	۲۵۰۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به انتشارات دانشگاه خوارزمی است.

تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۱۸۶۶

آدرس: تهران، خ شهید مفتاح، شماره ۴۳، کدپستی ۱۴۹۱۱-۱۵۷۱۹

pub@khu.ac.ir

www.khu.ac.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۹
فصل اول: نظام باور.....	۱۷
مقدمه.....	۱۷
نظام باورها.....	۱۹
مزایای نظام باورهای نظارتی.....	۲۵
باورهای نظارتی نگارنده.....	۲۶
خلاصه فصل.....	۳۵
فصل دوم: رهبری یاددهی - یادگیری.....	۳۷
مقدمه.....	۳۷
اهمیت رهبری فرایند یاددهی - یادگیری.....	۳۸
یاددهی اثربخش.....	۴۰
مفهوم رهبری یاددهی - یادگیری.....	۴۳
تأثیر رهبری بر فرایندهای کلاس درس.....	۴۵
رهبری یاددهی - یادگیری و اثربخشی مدارس.....	۴۷
ساختارها و فرایندهای مدرسه.....	۴۹
رهبری یادگیری، فرهنگ مدرسه و یادگیری.....	۵۱
خلاصه فصل.....	۵۳
فصل سوم: سیر تاریخی نظارت آموزشی در ایران و جهان.....	۵۵
مقدمه.....	۵۵
سیر تاریخی نظارت آموزشی در جهان.....	۵۶
نظارت آموزشی به عنوان بازرسی.....	۵۶
نظارت آموزشی به عنوان کارآبی.....	۵۸
نظارت آموزشی به عنوان روشی دموکراتیک.....	۶۱
نظارت آموزشی به عنوان یک کارکرد رهبری.....	۶۴
نظارت آموزشی به عنوان روشی بالینی.....	۶۵

نظارت آموزشی مبتنی بر بالندگی و نظارت آموزشی فکورانه.....	۶۶
نظارت آموزشی به عنوان رهبری فرایند یاددهی - یادگیری.....	۶۷
جمع بندی مسیر تاریخی نظارت آموزشی در جهان.....	۶۹
مسیر تاریخی نظارت آموزشی در ایران.....	۷۰
نظارت آموزشی به عنوان تفتیش و بازرسی فنی.....	۷۱
نظارت آموزشی به روش علمی.....	۷۶
نظارت آموزشی به شیوه های گروهی و مشارکتی.....	۸۳
خلاصه فصل.....	۱۰۲
فصل چهارم: مفهوم سازی نظارت آموزشی و ارزشیابی معلم.....	۱۰۵
مقدمه.....	۱۰۵
کارکردهای نظارت آموزشی و ارزشیابی معلم.....	۱۰۵
تفاوت های بنیادین ارزشیابی معلم و نظارت آموزشی.....	۱۰۸
الف) هدف اصلی دو کارکرد.....	۱۰۸
ب) منطق کارکردهای ارزشیابی معلم و نظارت آموزشی.....	۱۰۹
ج) گستره ارزشیابی معلم و نظارت آموزشی.....	۱۱۰
د) ماهیت و میزان رابطه ارزشیاب و معلم و ناظر و معلم.....	۱۱۲
ه) ابزارهای جمع آوری داده ها در ارزشیابی و نظارت آموزشی.....	۱۱۳
و) نقش کارشناسی را چه کسی ایفاء می کند؟ ارزشیاب، ناظر یا معلم؟.....	۱۱۴
ز) نگرش معلمان در مورد ارزشیابی و نظارت آموزشی.....	۱۱۵
چگونه می توان این دو کارکرد را در دنیای واقعی از یکدیگر جدا کرد؟.....	۱۱۸
خلاصه فصل.....	۱۲۴
فصل پنجم: نظام ارزشیابی عملکرد معلم.....	۱۲۵
مقدمه.....	۱۲۵
چارچوب مفهومی ارزشیابی معلمان.....	۱۲۵
۱- طراحی و مدیریت چارچوب ارزشیابی.....	۱۲۹
۲- رویه های ارزشیابی.....	۱۳۴
۳- صلاحیت های ارزشیابان و شایستگی های استفاده کنندگان از بازخورد.....	۱۳۹
۴- استفاده از نتایج ارزشیابی.....	۱۴۱

۱۴۲	۵- پیاده‌سازی ارزشیابی معلم.....
۱۴۳	خلاصه فصل.....
۱۴۵	فصل ششم: بالندگی حرفه‌ای معلمان.....
۱۴۵	مقدمه.....
۱۴۶	اهمیت بالندگی حرفه‌ای.....
۱۴۸	تغییر پارادایمی بالندگی حرفه‌ای معلم.....
۱۴۹	مفهوم بالندگی حرفه‌ای مداوم.....
۱۵۱	مزایای بالندگی حرفه‌ای.....
۱۵۱	رابطه نظارت آموزشی با بالندگی حرفه‌ای.....
۱۵۳	الگوهای بالندگی حرفه‌ای معلم.....
۱۵۶	گروه‌های یادگیرنده حرفه‌ای.....
۱۵۸	انواع بالندگی حرفه‌ای معلمان.....
۱۵۹	مشکلات آموزش‌های خدمت.....
۱۶۲	ویژگی‌های پارادایم جدید بالندگی حرفه‌ای معلمان.....
۱۷۰	خلاصه فصل.....
۱۷۳	فصل هفتم: وظایف نظارت آموزشی.....
۱۷۳	مقدمه.....
۱۷۳	وظایف نظارت آموزشی یا رهبران یادگیری هالینگر و مورفی.....
۱۷۵	وظایف نظارت آموزشی یا رهبران یادگیری از نظر مورفی.....
۱۷۷	وظایف نظارت آموزشی یا رهبران یادگیری از نظر ویر.....
۱۸۰	وظایف نظارت آموزشی از نظر الیوا.....
۱۸۰	وظایف نظارت آموزشی از نظر بلاس و بلاس.....
۱۸۱	وظایف نظارت آموزشی از نظر گلیکمن و همکاران.....
۱۸۲	وظایف نظارت آموزشی از نظر عبدالهی.....
۱۸۴	وظایف نظارت آموزشی از نظر دیویس و دیویس.....
۱۹۱	خلاصه فصل.....
۱۹۳	فصل هشتم: راهبردهای نظارت آموزشی.....
۱۹۳	مقدمه.....

۱۹۴	راهنمادهای نظارت آموزشی.....
۱۹۵	الف) راهنمادهای نظارتی مشاهدهای.....
۱۹۵	۱- نظارت کلاس درس محور (نظارت بالینی).....
۱۹۸	۲- مربیگری همتا.....
۲۰۰	۳- معلم ارشدی.....
۲۰۶	ب) راهنمادهای نظارتی غیر مشاهدهای.....
۲۰۶	۱- یادگیری خود-راهنما معلم.....
۲۱۰	۲- تحقیق در عمل.....
۲۱۵	۳- کارپوشه حرفهای.....
۲۱۸	ج) راهنمادهای نظارتی همکارانه.....
۲۱۹	۱- انجمنهای خبرگی.....
۲۱۹	۲- گروههای رشد حرفهای مبتنی بر همکاری.....
۲۲۵	۳- گروههای همپایه.....
۲۲۶	۴- گروههای تخصصی.....
۲۲۷	۵- تورهای آموزشی برنامه ریزی شده.....
۲۲۸	د) راهنمادهای نظارتی دانشجو معلمان.....
۲۲۸	۱- استفاده از تحلیل ویدئویی ساختاریافته.....
۲۳۰	۲- کارپوشه یادگیری الکترونیکی.....
۲۳۱	۳- گروههای بحث و گفتگو برخط.....
۲۳۲	خلاصه فصل.....
۲۳۳	فهرست منابع.....

پیشگفتار

هر کار گزار آموزشی براساس مجموعه‌ای از الگوهای فکری یا نظام باورهای بنیادین خود در مورد اهداف آموزش و پرورش و چگونگی تبدیل آن‌ها به فرایندهای یاددهی - یادگیری، عمل می‌کند. این باورها عملکرد کار گزار را تعیین می‌کنند؛ زیرا چنین باورها یا مدل‌های ذهنی^۱ مقدمه فرایند اتخاذ تصمیم‌های مهم، رفتارها و چگونگی برقراری ارتباط با دیگران به حساب می‌آیند. نظام باورهای مدیران و معلمان، اهداف آموزش و پرورش، برنامه‌ریزی درسی، انتظارات فردی و گروهی از دانش‌آموزان، روش‌های برتر تربیتی و همین طور نظریه‌هایی در خصوص عواملی که بر یادگیری دانش‌آموزان تأثیر گذارند را شامل می‌شوند. این نظام از سابقه فردی، تحصیلات رسمی و تجربه کلاسی نشأت می‌گیرد. علاوه بر باورهای بنیادین، هر کار گزار دارای باورهای عملی^۲ نیز هست که در یک دوره زمانی بلندمدت ایجاد می‌شوند و بخشی تفکیک‌ناپذیر از وجود او است. باورهای عملی به معنای رفتارهای مشهود تدریس و تعاملات با دانش‌آموزان بر اساس داده‌ها می‌باشد. عمل خردمندانه^۳ نشانگر این است که اغلب اعمال ما با باورهای ما هماهنگ هستند و اندیشه‌ها و تفکرات جدید لزوماً به رفتارهای جدید منجر نمی‌شوند. با روشن‌سازی باورهای بنیادین و مقایسه آن با باورهای عمل (مورد استفاده رهبر یاددهی - یادگیری ناظر) و معلم می‌توانند به میزان هماهنگی این دو نظام باوری پی ببرند.

از آنجایی که تغییر بلندمدت در رفتارها یا روش‌های تدریس معلم بدون تغییر در باورهای بنیادین آنان، امکان‌پذیر نیست، یکی از سؤالات ناظران، چگونگی راهیابی به نظام باور معلمان و فرایند تفکر آنان می‌باشد. ناظران می‌توانند با گفتگو در رابطه با شیوه‌های تدریس، معلمان را ترغیب کنند تا در رابطه با نظام باور خود سخن بگویند. دیدگاه معلم ممکن است منشاء احتمالی گفتگو و تفکر باشد. صاحب‌نظران آموزشی رهبری یاددهی -

یادگیری^۱ را مهم‌ترین عامل مؤثر در اثربخشی مدارس ذکر کرده‌اند. مدیران در نقش رهبران یادهی - یادگیری نه تنها می‌دانند که مدرسه باید به چه چیز دست یابد، بلکه به معلمان کمک می‌کنند تا برای دستیابی به این اهداف با یکدیگر همکاری کنند.

یادگیری و آسایش دانش آموز دغدغه و توجه اصلی آن‌ها است و این موضوع را به عنوان جنبه حیاتی و مهم مدرسه می‌دانند و بر این ارزش اصرار می‌ورزند. رهبران یادگیری به صورت غیرمستقیم از طریق معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، فرآیندهای کلاس درس و فرآیندهای آموزشی و پژوهشی اثر می‌گذارند. رهبران یادگیری معلمان معلمان هستند و فرصت یادگیری را چه در درون مدرسه و چه در برون مدرسه برای معلمان فراهم می‌کنند. بنابراین، در تعریف نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد باید بازاندیشی به عمل آید. براساس مفهوم سازی جدید، نظارت آموزشی فرصت‌هایی را برای معلمان به وجود می‌آورد که بتوانند فراتر از سطح فعلی عملکرد خودشان رشد و پیشرفت داشته باشند.

نظارت معلم اصطلاح گسترده‌ای است که فعالیت‌های مختلفی از جمله مشاوره توسط همکاران، یادگیری خودراهبری، تحقیق در عمل، نظارت بالینی و گروه‌های رشد حرفه‌ای مبتنی بر همکاری را دربرمی‌گیرد. تمام فعالیت‌های فوق، کارکردهای سازمانی هستند که با هدف رشد و بالندگی حرفه‌ای معلم صورت می‌گیرند. راهبردهای نظارتی به معلمان کمک می‌کنند تا در مسیرهایی به رشد و تکامل پردازند که شخصاً برای آنان دارای معنی و مفهوم، و با مراحل پیشرفت شغلی، سبک‌های یادگیری و شرایط کلی زندگی آنان سازگار باشد. یک راهبرد نظارتی با طراحی مناسب در چارچوب یک نظام نظارت آموزشی قادر است استانداردهایی برای یادگیری مستمر معلمان تعیین کند و این امر مسجل گردد که ابداً برای هر معلم درج‌ازدن و پیشرفت نکردن قابل پذیرش نیست.

در سال‌های اخیر رشد حرفه‌ای معلمان به‌عنوان فرایندهای بلندمدت که شامل فرصت‌ها و تجارب که به‌طور نظام‌دار برای ارتقاء و توسعه حرفه‌ای برنامه‌ریزی شده‌اند، ملاحظه می‌شود. این رویکرد جدید، درواقع تصویر جدیدی نسبت به یادگیری معلمان، مدل جدیدی از آموزش معلمان، و تحولی در آموزش و پرورش و حتی پارادایم^۱ جدیدی به رشد حرفه‌ای می‌باشد (کوکران - اسمیت و لیتل^۲ ۲۰۰۱ و والینگ و لویس^۳ ۲۰۰۰). براساس رویکرد جدید، علاقه وافر به نظارت آموزشی به‌عنوان رهبری یاددهی - یادگیری و رشد حرفه‌ای معلمان به‌عنوان یکی از کارکردهای اساسی مدیریت مدرسه در بهبود یادگیری دانش‌آموزان و اثربخشی مدرسه از طریق بهسازی معلمان ایجاد شده است.

مدیران مدارس اثربخش نیک می‌دانند که بهبود یادگیری و یاددهی با همکاری مجموعه‌ای از افراد و گروه‌های معلمان میسر است. گروه‌های معلمان به‌عنوان اجتماع یادگیرنده حرفه‌ای با تعاطی افکار، گفتگوهای حرفه‌ای و مشارکت در ایده‌های همدیگر، فعالیت‌های کلاس درس را ارتقا می‌بخشد. گفتگو به معنی خلق فرصت‌هایی برای معلمان است تا با همکاران در مورد فرآیند یاددهی و یادگیری صحبت کنند. به قول ساوت ورث (۲۰۰۹) گفتگو، صحبت کردن ساده نیست - آن یادگیری حرفه‌ای است و گاهی اوقات آن یادگیری عمیق حرفه‌ای است (دیویس و همکاران، ۲۰۰۹ ترجمه عبدالحی و ساکی، ۱۳۸۹). مدارس که اجتماع یادگیرنده حرفه‌ای هستند، هر معلم خود را به‌عنوان یک یادگیرنده می‌بیند. آن‌ها بر این امر که یادگیری حرفه‌ای بخشی از کار آن‌هاست - محل کار یک کارگاه یادگیری است، ارجح می‌نهند.

مؤلف در این نوشتار به منظور ارتقاء یادگیری حرفه‌ای معلمان، بهبود تدریس و تقویت یادگیری دانش‌آموزان بر مفهوم‌سازی جدیدی از نظارت آموزشی، ارزشیابی معلمان، رشد حرفه‌ای و بالندگی معلمان تأکید کرده است. تمرکز کتاب بر مفاهیم جدید ناشی از این

1- Paradigm

2- Cochran-Smith & Lytle

3- Walling & Lewis

وضعیت است که معلمان با گروه‌های مختلف دانش‌آموزی در کلاس‌های درس مجزا با حداقل زمان گفتگو با همکاران در مورد فعالیت‌های تدریس، به تنهایی کار می‌کنند.

چنین وضعیتی هم برای مدارس و هم برای یادگیری خود معلمان وجود دارد. برای شکستن انزوای سستی معلمان (هدر و برودی^۱، ۲۰۱۰) تعاریف جدیدی از نظارت آموزشی، ارزشیابی عملکرد معلمان و گروه‌های یادگیرنده حرفه‌ای پیشنهاد شده است. نگاه جدید، مکانیزمی را برای برهم زدن این نوع مالکیت خصوصی، جدایی و بخش‌بندی که به صورت سستی تدریس را دربر گرفته است، ارائه می‌کند. آن‌ها ارتباطاتی را بین معلمان برقرار کرده و احساس اجتماع حرفه‌ای را در آن‌ها ایجاد می‌کنند (بیرکاک^۲ و دیگران، ۱۹۹۸).

گروه‌های رشد حرفه‌ای فرصت‌هایی را برای تک تک معلمان در زمینه تعامل حرفه‌ای، توسعه ایجاد معیارهای همکاری، تحقیق و تجربه اشتراکی و همچنین استقرار فرهنگ مشارکتی، به وجود می‌آورند. چنین گروه‌هایی، کنفرانس‌هایی برای معلمان هستند تا در آن به بررسی عمیق فعالیت‌های آموزشی و کنکاش در عمق ارزش‌ها و هویت‌های فردی و حرفه‌ای بپردازند (گیمبرت و نولان^۳، ۱۹۹۹، ص ۲۴).

نگاهی به فصل‌ها

این کتاب، در هشت فصل تنظیم گردیده است:

فصل اول: نظام باور، که به باورها و دیدگاه‌های بنیادین در خصوص نظارت آموزشی و ارزشیابی معلم پرداخته شده است بر سه مبحث نظام باورها یا مدل‌های ذهنی، مزایای نظام باورهای نظارتی و باورهای مؤلف در مورد نظارت آموزشی و ارزشیابی متمرکز شده است.

فصل دوم: رهبری یاددهی - یادگیری به عنوان سبکی ویژه مدارس بوده که به مباحثی همچون اهمیت رهبری فرایند یاددهی - یادگیری، یاددهی اثربخش، مفهوم رهبری

1- Hadar and Brody

2- Birckak

3- Gimbert & Nolan

یاددهی - یادگیری، تأثیر رهبری بر فرایندهای کلاس درس، اثربخشی مدارس، ساختارها و فرایندهای مدرسه، فرهنگ مدرسه و یادگیری پرداخته است.

فصل سوم: سیر تاریخی نظارت آموزشی در ایران و جهان، ابتدا تحول تاریخی نظارت آموزشی در جهان در موضوعاتی مانند: نظارت آموزشی به عنوان بازرسی، به عنوان کارآیی، به عنوان روشی دموکراتیک، به عنوان یک کارکرد رهبری، به عنوان روشی بالینی، نظارت آموزشی مبتنی بر بالندگی و نظارت آموزشی فکورانه و نظارت آموزشی به عنوان رهبری فرایند یاددهی - یادگیری را بیان کرده است، سپس به سیر تاریخی نظارت آموزشی در ایران: نظارت آموزشی به عنوان تفتیش و بازرسی فنی، روش علمی و نظارت آموزشی به شیوه‌های گروهی و مشارکتی پرداخته است.

فصل چهارم: مفهوم سازی نظارت آموزشی و ارزشیابی معلم، در ابتدا مفاهیم نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلم را به عنوان کارکردهای مستقل، مکمل و مرتبط بهم و نیز تفاوت‌های بنیادین ارزشیابی معلم و نظارت آموزشی را توضیح می‌دهد. در نهایت، فصل چهارم به این موضوع که چگونه می‌توان در عمل این دو کارکرد را از همدیگر تفکیک کرد، پرداخته است.

فصل پنجم: نظام ارزشیابی عملکرد معلم نام دارد. این فصل چارچوب مفهومی نظام ارزشیابی عملکرد معلمان را فراهم می‌کند. مفاهیم عمده و اساسی نظام ارزشیابی عملکرد معلمان را توضیح و جنبه‌های مهم آن را برای طراحی یک مدل جامع ارزشیابی معلم تشریح می‌کند.

فصل ششم: بالندگی حرفه‌ای معلمان. در این فصل موضوعاتی همچون اهمیت و مفهوم بالندگی حرفه‌ای مستمر، تغییر پارادایمی بالندگی حرفه‌ای معلم، مزایای بالندگی حرفه‌ای، رابطه نظارت آموزشی با بالندگی حرفه‌ای، الگوهای بالندگی حرفه‌ای معلم، گروه‌های یادگیرنده حرفه‌ای، مشکلات آموزش‌های ضمن خدمت فعلی، ویژگی‌های پارادایم جدید

بالندگی حرفه‌ای معلمان و رهبران یاددهی - یادگیری و بالندگی حرفه‌ای معلمان آورده شده است.

فصل هفتم: وظایف نظارت آموزشی مشتمل بر وظایف نظارتی از نظر صاحب‌نظرانی از جمله هالینگر و مورفی، مورفی، وبر، الیوا، گلیکمن و همکاران، دیویس و دیویس و نگارنده می‌باشد.

فصل هشتم: راهبردهای نظارتی. در فصل نهایی راهبردهای نظارتی مشاهده‌ای (راهبردهای کلاس درس محور یا نظارت بالینی، مربیگری همتا، و معلم ارشدی)، راهبردهای نظارتی غیرمشاهده‌ای (راهبردهای یادگیری خودراهبری معلم، تحقیق در عمل، کارپوشه حرفه‌ای)، راهبردهای نظارتی همکارانه (گروه‌های رشد حرفه‌ای مبتنی بر همکاری، انجمن‌های خبرگی، گروه‌های هم‌پایه، گروه‌های تخصصی / هم‌رشته و تورهای آموزشی) و راهبردهای نظارتی معلمان پیش از خدمت یا دانشجوی معلمان (تحلیل ویدئویی ساختاریافته، کارپوشه یادگیری الکترونیک و گروه‌های بحث و گفتگوی برخپ یا اجتماع یادگیرنده حرفه‌ای برخپ) به اجمال آورده شده است.

مؤلف به عنوان معلم، مدیر مدرسه، راهنمای تعلیماتی (ناظر آموزشی)، استاد مدیریت و رهبری آموزشی دانشگاه، محقق، مشاور، سابقه خدمت طولانی مدت و تجربیات زیاد و گران سنگی در زمینه نظارت آموزشی و ارزشیابی معلم در آموزش و پرورش دارند. منابع علمی متعددی از جمله: اصول و مبانی رهبری مدرسه، نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلم، نظارت آموزشی کلاس درس محور (بالینی) و مدیریت و رهبری در مدارس ترجمه یا به رشته تحریر در آورده است و همچنین مقالات زیادی در زمینه نظارت آموزشی، رشد حرفه‌ای معلمان و ارزشیابی عملکرد معلمان در نشریات حرفه‌ای چاپ کرده است.

کتابی که پیش روی شماست، براساس تجارب نگارنده در کارگاه‌های آموزشی، دوره‌های آموزشی ضمن خدمت، کنفرانس‌ها برای اهالی آموزش و پرورش، گروه‌های آموزشی، کلاس‌های درس کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تدوین شده است.

امیدوارم که این کتاب مورد پسند کلیه کارگزاران و دست اندرکاران آموزش و پرورش از جمله: مدیران مدارس، ناظران (راهنمایان تعلیماتی)، کارشناسان گروه‌های آموزشی، کارشناسان آموزش‌های ضمن خدمت، معاونان مدارس، رؤسای سازمان‌های آموزش و پرورش، کارشناسان ارزشیابی عملکرد معلمان، مدرسان مراکز تربیت معلم، معلمان همیار، معلمان مشاور و ارشد، ناظران دانشگاهی، مدیران مناطق آموزشی و دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری رشته‌های علوم تربیتی و پژوهشگران آموزشی واقع شود.

امید است تألیف این منبع بتواند زمینه‌ای برای توجه هرچه بیشتر استادان، پژوهشگران، صاحب نظران، دانشجویان و مدیران آموزشی به دانش و مهارت‌های نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلمان را فراهم آورد و برای تدریس در دروس نظارت و راهنمایی آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلمان در دوره‌های تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری و دوره‌های آموزش ضمن خدمت مدیران قرار گیرد.

تألیف این کتاب بدون روشنگری، نظر کارشناسی و حمایت گروه‌های زیادی امکان‌پذیر نبود. حقیقتاً بسیاری از دست اندرکاران آموزشی در فهم و درک، همچنین شور و اشتیاق، برای تدوین متن سهیم بودند.

بیژن عبدالهی

استاد تمام دانشگاه خوارزمی

۱۴۰۳